ISSN : 2350-0700

श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य पुनरीक्षिता सन्दर्भिता शोधपत्रिका
A Peer Reviewed Research Journal of Shree Somnath Sanskrit University

शोधज्योतिः
Śodhajyotiḥ

वर्षम् - ०१ अङ्कः-०१ जनवरी-दिसम्बर-२०१९

Chief Editor
Prof. Gopabandhu Mishra

Managing Editor
Prof. Vinod Kumar Jha

Editors
Prof. Archana Kumari Dubey
Dr. Janakisharan Acharya
Dr. Kartik Pandya

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

शोधज्योतिः Śodhajyotiḥ
वर्षम् - ०१ अङ्कः-०१ जनवरी-दिसम्बर-२०१९

ISSN : 2350-0700

श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य पुनरीक्षिता सन्दर्भिता शोधपत्रिका
A Peer Reviewed Research Journal of Shree Somnath Sanskrit University

शोधज्योतिः

ŚODHAJYOTIḤ

Year-1, Vol.-1 January – December 2019

Chief Editor
Prof. Gopabandhu Mishra

Managing Editor
Prof. Vinod Kumar Jha

Editors
Prof. Archana Kumari Dubey
Dr. Janakisharan Acharya
Dr. Kartik Pandya

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY, VERAVAL

Publisher:

Dr. Dashrath Jadav

Registrar, Shree Somnath Sanskrit University, Veraval

Advisory Committee:

Prof. P. N. Shastri

Vice Chancellor, Rashtriya Sanskrit Sansthan (Deemed University) New Delhi

Prof. Dev Narayan Jha

Vice Chancellor,

Prof. Kamlesh Choksi

Director, Bhasha Bhavan, Gujarat University, Ahmedabad

Prof. Harshdev Madhav

Ahmedabad

Prof. Rabindra Kumar Panda

Professor, Department of Sanskrit, Pali & Prakrit, The M S University, Vadodara

Prof. Devendra Nath Pandeya

Dean, Faculty of Veda & Vedanga, Shree Somnath Sanskrit University, Veraval

Dr. Narendrakumar L. Pandya

Principal, University Constituent Sanskrit College, Veraval

Managing Editor

Prof. Vinod Kumar Jha

Editorial Committee

Prof. Archana Dubey

Dr. Janakisharan Acharya

Dr. Kartik Pandya

Note: The statements and views expressed by the authors of articles in this Journal are their own and not necessarily of the Editorial Committee. The responsibility of the facts stated, opinions expressed, or conclusions reached, is entirely that of the author of respective research articles and that Shree Somnath Sanskrit University accepts no responsibility for them.

ISSN : 2350-0700

Registration No. : GH/SH/4/GSU/2997/1607/Pt- III/KH-1 dated 11-04-2005

Published by : Shree Somnath Sanskrit University, Veraval, Gujarat – 362 266

Price : ₹ 100 Annual Subscription (For India)

Address : Shree Somnath Sanskrit University,
Rajendra Bhuvan Road, Veraval, Dist. Gir-Somnath, Gujarat, India – 362 266

Telephone : (+91-2876) 244531, 244532

Email : shodhjyoti@gmail.com

Website : www.sssu.ac.in

Statement about the ownership and other particulars about newspapers

ŚODHAJYOTIḤ

A Peer Reviewed Research Journal of Shree Somnath Sanskrit University

FORM IV

(See Rule 8 under Section 5 of the Press and Registration of Book Act, 1867)

1.	*Place of the Publication :*	Shree Somnath Sanskrit University, Veraval, Gujarat - 362 266
2.	*Periodicity of its Publication :*	Annual (Yearly)
3.	*Printer's Name :*	Jalaram Graphics & Offset
	Nationality :	Indian
	Address :	Near Paramhans Apartment, Behind Kaveri Hotel, S.T. Road, VERAVAL Dist. Gir Somnath, Gujarat - 362 266
4.	*Publisher's Name :*	The Registrar
	Nationality :	Indian
	Address :	Shree Somnath Sanskrit University Rajendra Bhuvan Road, VERAVAL Dist. Gir-Somnath, Gujarat – 362 266
5.	*Editor's Name :*	Prof. Gopabandhu Mishra
	Nationality :	Indian
	Address :	Shree Somnath Sanskrit University Rajendra Bhuvan Road, VERAVAL Dist. Gir-Somnath, Gujarat – 362 266
6.	*Names & Addresses of Individuals : who own the newspaper and partners or shareholders holding more than one percent of the total capital*	Shree Somnath Sanskrit University Rajendra Bhuvan Road, VERAVAL Dist. Gir-Somnath, Gujarat – 362 266

I, Dr. Dashrath Jadav, *Registrar*, Shree Somnath Sanskrit University, Veraval, Gujarat hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

(Dr. Dashrath Jadav)
Signature of Publisher

शुभाशंसा

भगवतः श्रीसोमनाथस्य परमानुग्रहेण श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य "शोधज्योतिः" इत्यभिधानं शोधपत्रम् इदम्प्राथम्येन प्राकाश्यमायातीति परमस्य मोदस्यायं विषयो वर्तते।

श्रीसोमनाथो द्वादशसु ज्योतिर्लिङ्गेषु प्रथमज्योतिर्लिङ्गत्वेन सुतरामखिलैः उपास्योऽस्ति। साम्बसदाशिवस्येदं ज्योतिस्स्वरूपं मनसि निधाय तस्य चिदानन्दरूपं सर्वथा सर्वैः ध्यायते। तथा चाह भगवत्पादः आद्यश्रीशङ्कराचार्यः -

"चिदानन्दरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम्" इति। प्रसङ्गे एतस्मिन् परमशिवस्य रूपसङ्कल्पनायाम् एकतः "ज्योतिस्स्वरूपम्", अपरतः "चिदानन्दरूपम्" सुतरां द्योतितमस्ति। अर्थात् सकलानां प्राणिनाम् अन्तःकरणे यः परमात्मा शिवस्वरूपः ज्योतिरिव नित्यं द्योतमानमस्ति सः स्वयं प्राणिषु चैतन्यं निदधाति आनन्दं च जनयति। बहिरङ्गतया स्थूलतया दृश्यमाने संसारे प्राणिशरीरे च एतत् सूक्ष्मं सत्त्वं निरीक्षितुं पारेदृश्वानाः ऋषयः दार्शनिकाः प्रभवन्तितराम्। एषा निरीक्षा शोधदृष्टिरित्याख्ययाऽभिधातुं शक्यते। तथा च एतादृश्या शोधदृष्ट्या यत् ज्ञानज्योतिः उदेति तेन समग्रं जगत् उद्भासितं भवति। यद्यपि तमः घनीभूतं व्यापकं विशालं च भवति तथापि लघुकायेऽपि ज्योतिषि एव तम् अपाकर्तुं यत्नः स्वयमेव विद्यमानो भवति। विश्वकविः रवीन्द्रनाथ ठाकुरोऽपि आह - तमोऽस्ति, तमोऽस्ति इति कथनमात्रेण तमः न दूरीभवति, तदर्थम् एको लघुः प्रदीपः ज्वालनीयो भवति। तमः स्वयमेव अपसरति। "शोधज्योति"रित्याख्यं शोधपत्रमिदं संस्कृतं भारतीयां च संस्कृतिमाश्रित्य अखिले जनमानसे यद् भ्रान्तिरूपं तमो व्याप्तमस्ति, तथा च श्रुति-स्मृति-वेदाङ्ग-पुराणोनिषदादि-रामायणमहाभारत-विविधदर्शन-नानाविधकाव्यनाटकादि-नाट्यशास्त्रार्थशास्त्रादि-प्रकाश्यप्रकाशितासंख्याकपाण्डुलिप्यादिगतविषयेषु अज्ञानाल्पज्ञानांशिकज्ञानादिजन्यं यत् तमः प्रसृतमस्ति तदपाकर्तुम् अनवरतं श्रद्धया निष्ठया प्रसरतुतरामिति भगवान् श्रीसोमनाथो भूयो भूयः सम्प्रार्थ्यते।

संस्कृत-हिन्दी-आङ्ग्लेति भाषात्रयेण आत्मनः कलेवरं विभूषयत् शोधपत्रमिदम् अवश्यप्रकाश्यमिति बहुकालतः विश्वविद्यालयेन निर्णये कृतेऽपि एतावतन्तं कालं यावत् प्रकाशितं नासीत्। तदिदानीम् एतस्य प्रथमोऽवतारः प्रभातेऽरुणोदय इव ज्योतिषं विभावयति इति एतदर्थमेतस्य सम्पादने प्रकाशने च तत्परः सहमुख्यसम्पादकः सम्पादकगणः सुतरां श्लाघ्यो विद्यते। एतस्य प्रकाशनाय विश्वविद्यालस्य प्राशासनिको भागो वित्तविभागः शोधसंवर्गश्च धन्यवादैः सभाज्यन्ते।

शोधपत्रमिदं "भानुः सकृद्युक्ततुरङ्ग एव" इति महाकवेः कालिदासस्य वचोऽनुसृत्य अद्यतनात् अरुणोदयादारभ्य अविश्रान्तं नियमिततया प्राकाश्यं व्रजेत् तथा च "पूर्णता गौरवाय" इति विश्वविद्यालयस्य कालिदासोक्तपङ्क्त्याश्रितं ध्येयवाक्यं साधयितुं सर्वथा स्तरीयशोधलेखानां सम्यक्तया प्रामाणिकतया च प्रकाशनेन देशे विदेशेषु च विश्वविद्यालयस्य गौरवं वर्धयेद् इत्येतदर्थं श्रीसोमनाथः शुभानुग्रहं सततं विदध्यात् इति तं सम्प्रार्थ्य विरम्यते।

गोपबन्धु मिश्रः
कुलपतिः

सम्पादकीयम्

भगवतः ससोमस्य श्रीसोमनाथस्य परमानुग्रहेण यद्विद्वज्जनमनश्चकोरकौमुदी "शोधज्योतिः" इत्यभिधेया श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य पुनरीक्षिता सन्दर्भिता शोधपुष्करिणीव शोधपत्रिका प्राकाश्यम् आनीयते इति महतः हर्षप्रकर्षस्यायं विषयो वर्तते। श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य काचित् शोधपत्रिका स्यादिति विचारः २०१४ तमे वर्षे तत्कालीनकुलपतेः प्रो. वेम्पटिकुटुम्बशास्त्रिणः कार्यकाले सङ्कल्पितः आसीत्। परम् अस्याः शोधपत्रिकायाः प्रकाशनं न सञ्जातम्। अथोऽथ श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य वर्तमानकुलपतिवर्याः प्रो. गोपबन्धुमिश्रवर्याणां प्रेरणया मार्गदर्शनेन च अस्याः शोधपत्रिकायाः प्रथमोऽङ्कः प्राकाश्यमानीतो वर्तते।

अस्मिन्नङ्के विद्वज्जनकृतावगाहशास्त्राज्ञानान्विताः नवदशशोधलेखाः विद्यन्ते ये च ननवोन्मेषशालिप्रतिभावतां शास्त्रप्रविविक्षूणां शोधच्छात्राणां कृते नूनम् उपादेयाः सन्ति। एतेषु शोधलेखेषु प्राच्यपरम्परानुरूपं शास्त्रार्थपद्धत्या तथा च युक्तियुक्तं पूर्वापरपक्षव्याख्यापरम्परामनुसृत्य परस्परं प्रतिपदसिद्धान्तसमीक्षणेन वेद-वेदान्त-व्याकरण-दर्शन-साहित्य-ज्योतिषादिविषयाणां गभीरोऽपि विषयः सरलया शैल्या विवेचितो वर्तते। तत्तच्छास्त्रविदुषां गभीरालेखेन सह शोधच्छात्रेष्वपि लेखनकलां वर्धयितुं तेषामपि शोधनिबन्धानामत्र स्थानं कल्पितमस्ति यच्च शोधपत्रिकायाः सर्वोपयोगित्वं साधयति अन्यांश्च प्रेरयति। अत्र केचन शास्त्रीया निबन्धाः प्राच्यव्याख्यानपरम्परां स्मारयन्ति। केचन गभीरतममपि विषयं सर्वजनबोधजनिकां लेखनकलां शिक्षयन्ति।

प्रो. विनोदकुमार झा परमलघुमञ्जूषायाः आलोके नामार्थविचारं प्रास्तौत् स्वकीयशोधपत्रे। मीमांसकास्तावत् शब्दानां शक्तिं जातौ स्वीकुर्वन्ति न तु व्यक्तौ, वैयाकरणास्तु जातिविशिष्टव्यक्तौ शब्दार्थशक्तिम् अभ्युपगच्छन्ति। अत्र प्रो. झावर्येण शास्त्रोक्तरीत्या पूर्वपक्षम् उद्भाव्य वैयाकरणानां मतं प्रमाणैः पुष्टीकृतम्। भवभूतेः कारुण्यं लिखन्ती प्रो. अर्चनादुबे स्वशोधपत्रमाध्यमेन करुणरसं सर्वरसाधाररूपेण प्रास्तौत्। वेदानां संरक्षणे विकृतिपाठाः कथम् उपकुर्वन्तीति विषये डॉ. शत्रुघ्नपाणिग्राही सोदाहरणं व्यवर्णयत्। "अवस्थात्रये वृत्तिविचारः" इति विषये डॉ जानकीशरण

आचार्येण उपनिषत्सु अवस्थात्रयनिरूपणस्य किं प्रयोजनमस्तीति सम्यक् निरूपितम्। कालविषयकं कलनम् अत्यन्तं सूक्ष्मम् अस्ति। सुनिताबेन-ठक्करवर्यया "कालविमर्शः" इत्याख्ये शोधलेखे भारतीयवाङ्मयदिशा कालस्य सूक्ष्मं विवेचनं प्रस्तुतम्। दर्शनशास्त्रेषु प्रसिद्धे सृष्टिकारणवादविषये नैकानि मतानि विद्यन्ते। तत्र ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्योपरि श्रीमदप्पयदीक्षितैः "न्यायरक्षामणिः" विरचिता वर्तते। तत्र अस्य जगतः कारणं किं हिरण्यगर्भः भवितुमर्हति उत न इति यः विचारः उद्भावितः तमेव अनुसृत्य श्रीगणेशहेगडेवर्यः वेदान्तदर्शनस्य शास्त्रार्थपद्धत्या स्वविषयं सम्यक्तया अमण्डयत्। डॉ. पूनम घई महोदयायाः शोधपत्रम् "लीलावती में काव्यसौन्दर्य" इति ज्योतिषसाहित्ययोः काव्यनिदर्शनविषये सेतुरूपेण विद्यते। प्रो. देवेन्दनाथपाण्डेयः वैदिकधर्मस्य विश्वकल्याणभावनां न्यरूपयत्। धर्मविचारशास्त्रे मीमांसादर्शने प्रतिपादितं धर्मस्वरूपम् अत्र विशदतया वर्णितमस्ति। आधुनिकलेखकेषु हरिनारायण-दीक्षितः सुप्रसिद्धः कविः विद्यते। तत्कृतं भीष्मचरितम् इत्याख्यम् आधुनिकमहाकाव्यं विद्वत्समवाये लब्धप्रतिष्ठितमस्ति। तत्र प्रयुक्तानां छन्दसां विषये डॉ. कार्तिकपण्ड्यावर्यस्य आलेखः रमणीयो वर्तते। ग्रन्थालयो भवति ज्ञानागारः। अतः ग्रन्थालये विद्यमानस्य ग्रन्थपालस्य आधुनिकतन्त्राधारिते काले भूमिकाविषये तस्य कौशलविषये च आलेखः नूनम् उपादेयो विद्यते। डॉ. जयेशमुङ्गरावर्यस्य आलेखोऽपि आधुनिकदृष्ट्या विदधानोऽस्ति।

अत्रावसरे श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य कुलपतिवर्यान् प्रो. गोपबन्धुमिश्रवर्यान् प्रति वयं कार्तज्ञ्यं विनिवेदयामः। येषां सततं मार्गदर्शनम् अस्याः शोधपत्रिकायाः प्रकाशने हेतुभूतमस्ति। प्रकाशने सर्वविधप्राशासनिकसहयोगं प्रदत्तवद्भ्यः कुलसचिवेभ्यः डॉ. दशरथजादववर्येभ्यः धन्यताभणितयः भण्यन्ते। अस्याः शोधपत्रिकायाः सन्दर्भितपुनरीक्षणे ये विद्वांसः साहाय्यमकार्षुः तान् प्रति कार्तज्ञ्यपुष्पाणि समर्प्यन्ते। अस्याः पत्रिकायाः मार्गदर्शनसमितिसदस्यानामपि यथाकालं मार्गदर्शनं प्राप्तं तस्मात् तान् प्रत्यपि नमोवाकं प्रशास्महे।

अन्ते ते सर्वेऽपि विद्वांसः प्रणम्याः समभ्यर्चनीयाः सन्ति येषामालेखेन पत्रिकेयं गौरवान्विताऽभूत्। ते चाभिवन्दनीया ये प्रकाशने सर्वथा सहयोगं प्रदायानुगृहीतवन्तः।

विद्वज्जनविधेयाः सम्पादकाः

प्रो. अर्चनाकुमारी दुबे

डॉ. जानकीशरण आचार्यः

डॉ. कार्तिकपण्ड्या

विषयानुक्रमणिका

१. नामार्थविचारः (परमलघुमञ्जूषायाः परिप्रेक्ष्ये)	प्रो. विनोद कुमार झा	१
२. कारुण्यं भवभूतिरेव तनुते	प्रो. अर्चनाकुमारी दुबे	७
३. अभिज्ञानशकुन्तलङ्लविमर्शः तत्र शिवतत्त्वञ्च	डॉ. ललितः पटेलः	१५
४. वेदानां संरक्षणे विकृतिपाठानां योगदानम्	डॉ. शत्रुघ्न पाणिग्राही	२१
५. अवस्थात्रये वृत्तिविचारः	डॉ. जानकीशरण आचार्यः	२७
६. कालविमर्शः	सुनिताबेन के. ठक्कर	३३
७. ज्यौतिषशास्त्रान्यग्रन्थानां सम्मते संस्काराणाम् आधुनिकयुगे महत्त्वम्	डॉ. रमेशचन्द्र शुक्लः	४९
८. रसगङ्गाधरे उत्तमोत्तमकाव्यस्योदाहरणे व्यङ्ग्यविमर्शः	जिगर एम्. भट्टः	६१
९. काव्यभेदा:	डा. यस्. वि. बी. के. गुप्ता	६७
१०.वास्तुशास्त्रानुसारं वाटकानिर्माणविधानम्	डॉ. हेमुबेन महेश राठौड	७१
११.न्यायकौस्तुभे सङ्गतिनिरूपणम्	मेडूरि. सूर्यनारायणः	७९
१२.हिरण्यगर्भजगत्कारणत्ववादनिरासः	डॉ. गणेश हेगडे	८३
१३.गर्भाधान संस्कार	प्रो. कश्यप एम्. त्रिवेदी	९३
१४.लीलावती में काव्यसौन्दर्य	डॉ. पूनम घई	१०१
१५.Vedic Dharma: A Glorious Theory of Universal Humanity	Prof. D. N. Pandeya	१११

१६. Metrical Nuances in BhīṢmacaritam of Hari Narayan Dikshit
Kartik Pandya १२१

१७. Competences and Skills for Librarian in Electronic Era
Ravindra S Kale १४५

१८. Nutrition in Sports — Dr. Jayesh D. Mungara १५१

१९. Yoga for Athletes — Rekhaben H. Kachadiya १५५

नामार्थविचारः (परमलघुमञ्जूषायाः परिप्रेक्ष्ये)

प्रो. विनोद कुमार झा*

प्रस्तावना

नाम अर्थात् प्रातिपदिकम्=शब्दः तस्याऽर्थविषये शास्त्रकारेषु पर्याप्तमतभेदो वर्त्तते। मीमांसका नामार्थविषये लाघवात् शब्दस्य शक्तिं जातौ स्वीकुर्वन्ति। नैयायिका जात्याकृतिविशिष्टव्यक्तौ नामार्थं स्वीकुर्वन्ति, कारणमत्र महर्षिना गौतमेन पठितं सूत्रमिदं विद्यते- **"जात्याकृतिव्यक्तयस्तु पदार्थः"** (न्यायसूत्रे- २/२/६८)। वैयाकरणैर्लक्ष्याऽनुसारं कदाचिज्जातौ[१], कदाचिद् व्यक्तौ[२] कदाचिच्च विशिष्टे अर्थात् जातिविशिष्टव्यक्तौ तथा च व्यक्तिविशिष्टजातौ नामार्थः स्वीक्रियते। परमलघुमञ्जूषायां शक्यतावच्छेदकजात्युपलक्षितव्यक्तावर्थे नामार्थरिति चर्चा विशेषेणोपलभ्यते तथा च गौणरूपेण विशिष्टे अर्थात् जातिविशिष्टव्यक्तौ व्यक्तिविशिष्टजातौ च।

मीमांसकैर्वैयाकरणमतखण्डनं स्वमतोपस्थापनञ्च

मीमांसकाश्शब्दानां शक्तिं जातौ स्वीकुर्वन्ति न तु व्यक्तौ। व्यक्तौ शक्तिस्वीकारे मीमांसकैर्दोषद्वयं प्रस्तूयते- १. आनन्त्यदोषः २. व्यभिचारदोषश्च। आनन्त्यदोषस्य तात्पर्यं वर्त्तते - देशभेदेन कालभेदेन च व्यक्तिरनन्ता सीमारहिता च भवति। प्रत्येकस्यां व्यक्तौ शक्तिस्वीकारे आनन्त्यदोषः प्रसक्तो भवति। न च तस्य आनन्त्यदोषस्य निवारणाय नहि सर्वासु व्यक्तिषु प्रत्युत कस्याञ्चिद् एकस्यां व्यक्तौ शक्तिस्वीकारे न दोषरिति वाच्यम्, तथा सति व्यभिचारदोषस्य सत्त्वात्। कारणं यस्याम् एकस्यां व्यक्तौ शक्तिग्रहो भवति, तस्या येन शब्देन ज्ञानं क्रियते ततो भिन्नव्यक्तेर्ज्ञानं तेन शब्देन न भवेत्, किन्तु भिन्नव्यक्तेरपि ज्ञानं भवत्येव। एवम्प्रकारेण शक्तिज्ञानरूपकारणस्य अभावेऽपि बोधरूपं कार्यं भवति, तस्मादस्ति व्यभिचाररूपो दोषः। अत एव उपर्युक्तदोषद्वयस्य निवारणाय जातावेव नामार्थशक्तिः स्वीकरणीया।

---

* व्याकरणसङ्कायाध्यक्षोऽनुस्नातकभवनाध्यक्षचरः, श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्-३६२२६६

[१] "जात्याख्यायामेकस्मिन् बहुवचनमन्यतरस्याम्"- अष्टाध्यायी, १/२/५८

[२] "सरूपाणामेकशेष एकविभक्तौ" - अष्टाध्यायी, १/२/६४

श्रीसोमनाथसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य पुनरीक्षिता सन्दर्भिता शोधपत्रिका
A Peer Reviewed Research Journal of Shree Somnath Sanskrit University

शोधज्योतिः

ŚODHAJYOTIḤ

शोधलेख प्रेषण हेतु दिशानिर्देश –

शोधज्योतिः (ISSN : 2350-0700) श्रीसोमनाथ संस्कृत विश्वविद्यालय की पुनरीक्षिता सन्दर्भिता वार्षिकी शोधपत्रिका है। शोधज्योति में प्रमुख रूप से वेद, वेदाङ्ग, साहित्य, धर्म, दर्शन, संस्कृति, योग, आयुर्वेद एवं अन्य प्राच्यविद्या से सम्बन्धित संशोधनपरक शोधलेखों का प्रकाशन किया जाता है। इस शोधपत्रिका में शोधलेख प्रकाशन हेतु अधोलिखित नियमों का पालन करना आवश्यक है –

- शोधज्योति में प्रकाशनार्थ प्राप्त शोधलेखों का पुनरीक्षित सन्दर्भित मूल्याङ्कन (double blind peer review) कराने के पश्चात् ही शोधलेख प्रकाशित किये जाते हैं। अतः विद्वान् लेखकों से निवेदन है कि वे मूल्याङ्कन की कसौटी पर खरे उतरने वाले शोधलेखों को ही प्रेषित करें, जिनमें शोध-प्रविधि का प्रयोग नहीं किया गया है, ऐसे लेखों को प्रकाशित करना सम्भव नहीं होगा।
- शोधलेख मौलिक एवं अप्रकाशित होना चाहिये। किसी अन्य विद्वान् के ग्रन्थ अथवा बौद्धिक सम्पदा की नकल करके शोधलेख भेजना साहित्यिक अपराध तथा अपनी प्रतिभा का हनन है।
- शोधलेख में लेखक का निष्कर्ष सुसङ्गत, प्रमाणिक एवं तथ्यों पर आधारित तथा शास्त्र परम्परा से पोषित होना चाहिये।
- शोधलेख न्यूनतम दो हजार से तीन हजार (२०००-२५००) शब्द सीमा से युक्त होना चाहिये।

- शोधलेख में अपने कथन या निष्कर्ष को पुष्ट करने के लिये न्यूनतम १५ से अधिक प्रमाण देने चाहिये तथा शोधलेख के अन्त में स्वकीय शोधलेख में प्रयुक्त सन्दर्भ ग्रन्थों की सूची (ग्रन्थ नाम, व्याख्याकार/सम्पादक आदि, प्रकाशक, प्रकाशन वर्ष सहित) अवश्य सम्मिलित करें।
- विद्वान् लेखकों से आग्रह है कि टङ्कण के उपरान्त संशोधन करके अपने शोधलेख को प्रकाशनार्थ प्रेषित करें, जिससे शोधलेख शुद्धतम रूप से प्रकाशित किया जा सके।
- शोधलेख टङ्कण करते समय देवनागरी लिपि हेतु "Arial Unicode MS" (फोण्ट साइज-११) तथा रोमन् लिपि हेतु "Times New Roman" (फोण्ट साइज १२) फोण्ट में A4 साइज में टाइप कराया जाये। टङ्कण के उपरान्त शोधन करके ई-मेल से प्रेषित करें। ईमेल का पता है- shodhjyoti@gmail.com
- ईमेल के साथ-साथ लेखक को अपने शोधलेख की हार्ड कॉपी प्रेषित करना भी आवश्यक है जिससे मूल्याङ्कन के लिये शोधलेख प्रेषित किया जा सके।
- शोधलेख के आरम्भ में लेखक का नाम, पद, पत्रसङ्केत, दूरभाष क्रमाङ्कः और ई-मेल-सङ्केत अवश्य लिखा हुआ होना चाहिये।
- शोधलेख में पादटिप्पणी एवं ग्रन्थसूची हेतु सामान्यतः APA शैली का अनुसरण किया जाना चाहिए।
- शोधलेखों के प्रकाशन के विषय में श्री सोमनाथ संस्कृत विश्वविद्यालय का निर्णय अन्तिम रहेगा।
- शोधलेख प्रेषित करने हेतु पत्र सङ्केत –

सम्पादक – शोधज्योति

श्रीसोमनाथ संस्कृत विश्वविद्यालय

राजेन्द्र भुवन मार्ग, वेरावल – ३६२२६६,

जिला – गीर सोमनाथ, गुजरात

ई-मेल - shodhjyoti@gmail.com

Shree Somnath Sanskrit University

Rajendra Bhuvan Road, Veraval, Gujarat - 362 266 (INDIA) Ph.: 02876-244532

E-mail : shodhjyoti@gmail.com

Website : www.sssu.ac.in